

Ústavné právo I. - Štátoveda

Štát

(Tézy prednášky)

Bratislava september 2005

©Prof. JUDr. Ľ. Cibulka, CSc.

Prof. JUDr. Ľubor Cibulka, CSc.

- profesor ústavného práva od 2003
- absolvoval PraF UK v roku 1971
- na PraF UK pôsobí od roku 1971
- prodekan PraF UK od roku 1998



Prof. JUDr. Ľubor Cibulka, CSc.

- Katedra štátneho práva PraF UK v Bratislave
- lubor.cibulka@flaw.uniba.sk
- www.flaw.uniba.sk
- č. dv. 301, SB
- ☎ 02 592 44 231



Úvod do štúdia predmetu

- Zimný semester – Ústavné právo I.
Štátoveda
2/1 hod. , 6 kreditov(ECTS)
- Letný semester – Ústavné právo SR
2/1hod., 6 kreditov(ECTS)
 - skúška – písomná + ústna časť

Literatúra

- Štátne právo Slovenskej republiky
 - * Marian Posluch-Lubor Cibulka, Heuréka2003
- Ústavné právo Slovenskej republiky
 - * Ján Svák a kol., Bratislava 2002

Základy státovědy

J. Filip, J. Svatoň, J. Zimek, MU 2000

Ústavní právo

K. Klíma, Dobrá Voda 2002

Formy kontroly

- Štátoveda
 - priebežná kontrola
 - min. 2 x písomná previerka
 - záverečná písomná previerka

- Ústavné právo SR
 - priebežná kontrola
 - min. 2 x písomná previerka
 - skúška

Štátoveda

- Jellinek

Štátoveda

- Propedeutická úloha
- Predmet
 - štát
 - princípy výstavby
 - pojmy
 - hodnoty demokracie
 - mocenské vzťahy

Vzťah k iným odvetviam práva

- najmä k ústavnému právu

Vznik a vývoj štátovedy

- všeobecné poznatky o štáte
- 18.storočie

Štát

- **Pojem**
- trvalý organický zväzok ľudstva
- obýva určité územie
- jedna štátna vôľa
- jedna štátna moc
- účel – dosiahnutie životných cieľov

Štát

- Sociologický prístup
 - štát je kusom vonkajšieho sveta, ľudské spoločenstvo, ktoré na určitom území nárokuje monopol fyzického násilia
- Právnický prístup
 - stotožnenie štátu s právnym poriadkom

Štát

- **Teórie vzniku štátu (Jellinek)**
 - Teórie teologické
 - Teórie moci
 - **Právne teórie štátu**
 - patriarchálne
 - patrimonialne
 - zmluvné

- **Teórie etické**
- **Teórie psychologické
(antropologické)**
- **Teórie organistické**
- **Teórie mechanistické**

G.Jellinek

trojprvkové vymedzenie:

územie,
obyvateľstvo,
štátna moc

Štát

- **Právny štát**
 - primát práva nad štátom
 - viazanosť štátnej moci právom
- **Ústavný štát**
 - ústava ako základný zákon
 - jednotný právny poriadok
 - hierarchické usporiadanie práv. poriadku

Štát

- **Demokratický štát**
 - vplyv ľudu na ŠM . suverenita ľudu
 - legalita
 - legitimita
 - deľba moci
- **Sociálny štát**

Vznik, zánik, trvanie štátu/1

- tvorenie z predštátnych foriem,
- moderné národy – moderný štát – 15. st.
- vznik na základe zmluvy
- spolkové štáty
- revolúcie

Vznik, zánik, trvanie štátu/2

- mierové zmluvy
- právo na sebaurčenie
- revolúcie
- dekolonizácia
- kontinuita - diskontinuita

Štátne územie/1

- územný základ štátu
- štátna moc uskutočňuje svoju činnosť – suverenita štátu na území
 - vnútorná - vonkajšia
- žijú obyvatelia – personálna suverenita
- hranice štátu – spôsob vymedzenia

Štátne územie/2

- **Vznik:**

- originálne**

- prvotná okupácia
- prírastok územia-prirodzený-umelý

- odvodene**

- cesia (prevod Aljašky)
- adjukáciou
- vydržaním

Štátne územie/3

- výnimky z uskutočňovania suverenity
 - kondomínium
 - spolkový štát s delenou suverenitou
 - okupácia
 - aktom medzinárodného práva

Štátne občianstvo

- Pojem
 - trvalý, miestne neurčený, neobmedzený právny vzťah/status FO k určitému štátu
- Proti vôli občana nezrušiteľný
- Výsostné právo štátu
- Občianstvo Európskej únie

Národ - obyvateľstvo

- štátny národ - Jellinek-súhrn ľudí, patriacich k štátu
 - subjekt moci
 - predmet činnosti štátu
- národ v politickom zmysle
 - nepatrili všetci, ale len s obč. právami

- obyvateľstvo usadené na území
- kočujúci netvorili ani národ, ani štát
- občan – obyvateľ
 - práva a povinnosti
- ľud

Štátna moc

- Prvok štátu
- Verejná moc – štátna moc

Verejná moc:

**štátna moc-druh verejnej moci v
spoločnosti organizovanej
v podobe štátu**

**verejná moc v užšom zmysle
(subjektom verejnoprávne inštitúcie**

Štátna moc – právom sankcionovaná
schopnosť štátu ovplyvňovať subjekty
spoločenských vzťahov, ich chovanie

Legitimita štátnej moci

- uznanie a rešpektovanie subjektu politiky spoločnosťou

Legalita štátnej moci

- získanie, uplatňovanie a pôsobenie v súlade s právom a na základe práva /legálna legitimita/

Funkcie štátu

- **Materiálne**
- **Formálne**